

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА**

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи бакалавра
на тему

КОМПОЗИЦІЯ: ГРІХОПАДІННЯ

*Текст містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело*

Виконала: Корбут Єва Ігорівна,
студентка 4 курсу, групи 40 ом
спеціальності 023 Образотворче
мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

Керівник: Труш В.М., старший викладач кафедри
образотворчого мистецтва Українського
державного університету імені
Михайла Драгоманова

Рецензент: Шевнюк О.Л., доктор педагогічних наук,
професор, завідувач кафедри
образотворчого мистецтва Українського
Державного університету імені Михайла
Драгоманова
Київ 2025

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Педагогічний факультет

Кафедра образотворчого мистецтва

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Напрямок підготовки 02 Культура і мистецтво

Спеціальність 023 Образотворче мистецтва, декоративне мистецтво, реставрація

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

професор Шевнюк О.Л.

" 25 " вересня 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ СТУДЕНТУ

Корбут Ева Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Композиторіє "Тріконадієнне"

керівник роботи (проекту) Турин Володимир Миколайович

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом від " 25 " вересня 2024 року № 3

2. Строк подання студентом роботи (проекту) 15 травня 2025 року

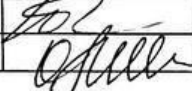
3. Вихідні дані до роботи (проекту) Створити авторську композицію на тему "Тріконадієнне"

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Дослідити вплив мистецтво-історичного контексту на трактування сюжету "Тріконадієнне" в сучасній галузі мистецтва від епохи бароко до сьогодення. Створити авторську композицію на тему "Тріконадієнне"

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Лист, формат 109x86

6. Консультанти розділів роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
	Труша Володимир Миколайович		
	Місник Ольга Леонідівна		

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Затвердження теми дипломного проекту	вересень 2024	
2.	Збір теоретичного, практичного та творчого матеріалу до дипломного проекту	грудень 2024	
3.	Затвердження ескізів дипломного проекту	листопад 2024	
4.	Творча робота над дипломним проектом	січень - лютий 2025	
5.	Підготовка презентації дипломного проекту	травень 2025	
6.	Попередній захист проекту	травень 2025	

7. Дата видачі завдання 25 вересня 2025 р.

Студент

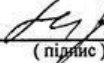

(підпис)

Коробута Єва Григорівна

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи (проекту)

(підпис)

Труша В. М., ст. викладач

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

Примітки:

1. Форму призначено для видачі завдання студенту на виконання дипломної роботи (проекту) і контролю за ходом роботи з боку кафедри і директора інституту (декана факультету).
2. Розробляється керівником дипломної роботи (проекту). Видається кафедрою.
3. Формат бланка А4 (210 × 297 мм), 2 сторінки

УРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ

Направляється студент Корбут Є.І.
(прізвище та ініціали)

до захисту дипломної роботи (проекту)

за напрямом підготовки 02 Культура і мистецтво

спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація

на тему: Композиторіє і Триконадієнє
(назва теми)

Дипломний проект і рецензія додаються

Декан Факультету проф.Олефіренко Т.О.

Довідка про успішність

Корбут Є.І.

(прізвище та ініціали студента)

за період навчання на педагогічному факультеті з 20__ року до 20__

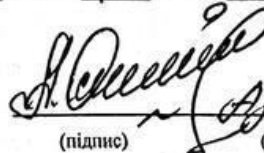
року повністю виконав навчальний план за напрямом підготовки,

спеціальністю з таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно 74,3 %, добре 22,9 %, задовільно 2,9 %;

шкалою ECTS: A 74,3 %; B 11,4 %; C 11,4 %; D 2,9 %; E 0 %.

Секретар факультету

(підпис) Олефіренко Т.О.
(прізвище та ініціали)

Висновок керівника дипломної роботи (проекту)

Студент (ка)

Корбут Ева Георгіївна виконала
дипломну роботу композицій
на тему "Трипартит" - Окремі високі
професійні рівні на основі
колического знання з рисунка
композиції та хіфвнннн. Диплом
роботи виконала структурно
доєнує на звітнннннннн
Бакнннннн

Керівник роботи (проекту)

Гу
(підпис)
"9" вересня 20 25 року

Висновок кафедри про дипломну роботу (проект)

Дипломний проект розглянуто.

Студент

Корбут Е.І.
(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даного проекту в Державній екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва

О.Л.Шевнюк

професор О.Л.Шевнюк

Примітки:

1. Зазначаються дані щодо навчальних досягнень студента за період навчання у вищому навчальному закладі, висновок керівника дипломної роботи (проекту) та висновок кафедри про дипломну роботу (проект).
2. Формат бланка А5 (148×210 мм), 2 сторінки.

ВІДГУК НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Корбут Єви Ігорівни

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Зі спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
ОКР _____ бакалавр _____

Тема дипломної роботи **Композиція «Гріхопадіння»**

Матеріали _____
полотно, олія _____

1.Актуальність теми

Питання оволодіння студенткою майстерністю живописної композиції на фоні дзеркала в кімнатному просторі, передачею найтоншої взаємодії психологічного стану людини у світі звичайного повсякденного буття та в поєднанні зі складною просторовою перспективою, як невід'ємною складовою земного буття, є досить актуальним в сучасних реаліях.

2.Позитивні якості роботи

Великий об'єм підготовчої роботи реалізувався в цікавий підхід до створення цілісної композиції щасливої родини в умовах їх природнього місця перебування. Композиція роботи продумана, складна і гармонійна. Кольорова гама відповідає задуму і теж є гармонійним колористичним вирішенням складного психологічно-емоційного стану людей в поєднанні зі складною просторовою перспективою. Автор продемонструвала професійне оволодіння технікою олійного живопису, вміння втілення знань з композиції, колористики, з уміння побудувати складний простір, що підсилює і доповнює задум автора. Було досліджено вітчизняну та світову мистецьку спадщину за обраною темою.

3.Практична цінність висновків і рекомендацій

Дипломантка продемонструвала високий рівень знань особливостей організації й побудови складної композиції на полотні, вміння правильно передати кольорову гаму, яка відповідає задуму. Вона також ґрунтовно пропрацювала вітчизняну та світову мистецьку спадщину за обраною темою. Це дало їй змогу продемонструвати вміння засобами олійного живопису передати власні навички і знання в побудові перспективи картини, майстерність використання кольорової гами в живописі.

Практичні навички і знання, набуті в час виконання дипломного проєкту, збагатили мистецький досвід дипломниці й стануть у пригоді в подальшій творчій та педагогічній діяльності.

4.Наявність недоліків

Знання та досвід, які дипломниця отримала під час навчання, можуть бути використані у педагогічній діяльності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

5.Загальна оцінка роботи

Кваліфікаційна робота виконана на фаховому рівні та заслуговує на високу оцінку.

Науковий керівник
старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Українського державного університету, мейі Михайла Драгоманова

Труш В. М.
(прізвище, ініціали)

«09» червня 2025 р.

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Корбут Єви Ігорівни

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Зі спеціальності **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація**

ОКР **бакалавр**

Тема кваліфікаційної роботи

КОМПОЗИЦІЯ «ГРІХОПАДІННЯ»

1. Висновок про ступінь відповідності виконаної роботи дипломній кваліфікації і профілюючій спеціальності

У пропонованій до рецензії кваліфікаційній роботі представлено самостійну творчу композицію екзистенційного характеру, що підтверджує здатність дипломанта розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва під час художньої діяльності. Творча робота дипломанта передбачає застосування певних художніх теорій і технологій, а також методів мистецтвознавчих наук і характеризується певною невизначеністю умов, що відповідає шостому рівню Національної рамки кваліфікацій України.

2. Перелік позитивних якостей роботи (з виділенням елементів творчості)

У дослідженні проаналізовано філософсько-релігійні засади біблійного сюжету гріхопадіння як першоджерела концепції авторської композиції; здійснено аналіз творів мистецтва на тему гріхопадіння, різних інтерпретацій сюжету в контексті розвитку образотворчості від доби Середньовіччя й епохи Ренесансу до доби Нового Часу і сучасності; виявлено вплив культурно-історичного контексту на трактування сюжету гріхопадіння в образотворчому мистецтві в різні епохи на основі змістового та стилістичного аналізу творів мистецтва на дану тему.

У творчій частині роботи авторка дослідила природу амбівалентності та слабкості людини перед спокусами і водночас філософію вибору як головного прояву свободи людини. Здобувачка продемонструвала високий рівень володіння технікою олійного живопису, вміння працювати в матеріалі, створювати переконливу композицію, враховувати емоційне значення колірного рішення. Робота сприймається в просторі, читається в силуеті, досить різноманітна в деталях, відображує розуміння автором складних проблем буття сучасної людини.

3. Перелік основних недоліків роботи

У дослідженні недостатню увагу приділено аналізу сучасних зарубіжних мистецтвознавчих джерел за обраною темою.

4. Загальна оцінка роботи

Робота заслуговує на позитивну оцінку.

5. Висновок про можливість присвоєння випускнику кваліфікації

Кваліфікаційна робота є завершеною самостійною творчою композицією, присвяченою одній з найбільш актуальних екзистенційних проблем сучасної людини, містить елементи новизни, є самостійною та завершеною, з проявленою авторською позицією.

Пропонована до рецензії композиція відповідає вимогам, які висуваються до кваліфікаційних робіт, а її автор – Корбут Єва Ігорівна – з повним правом заслуговує присвоєння ступеня бакалавра образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації.

Рецензент _____

(підпис)

Шевнюк О.Л.

(прізвище, ініціали)

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

(вказати вчений ступінь, наукове звання, посада та місце роботи)

« 25 » травня 2025 р.

Довідка
про результати антиплагіатної перевірки бакалаврської роботи

Комісією з академічної етики педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова здійснено перевірку бакалаврської роботи на тему: **Композиція «Гріхопадіння»**

студентки (та) 4 курсу спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація щодо дотримання норм академічної етики
КОРБУТ Єви Ігорівни.

За результатами аналізу роботи та аналізу звіту подібності, який було згенеровано з метою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості з використанням антиплагіатної програми Turnitin (10%) та StrikePlagiarism (1,02/8,96%), а також аналізу звіту подібності з метою виявлення візуальних збігів з використанням платформ Google і Pinterest, комісія дійшла до наступного висновку (*вибрати один з варіантів*):

1) Комісією *не виявлено* академічного плагіату. Виявлені текстові збіги є загальноновживаними фразами та повторювальними елементами оформлення наукового тексту. Виявлені збіги є цитатами з Біблії; на с. 16 і с.21 технічна помилка (втрачені лапки на початку цитати) в оформленні цитати (вказано сторінку). Візуальні збіги відсутні. Дана бакалаврська робота може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

2) Комісією частково виявлений академічний плагіат. Дана магістерська робота може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

3) Комісією виявлено академічний плагіат (обґрунтування факту академічного плагіату додається). Дана магістерська робота не може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

4) Інше

Голова комісії

Секретар комісії

Матвієнко О.В.
(прізвище, ініціали)

Шулигіна Р.А.
(прізвище, ініціали)

Дата 2 червня 2025 р.

PAPER NAME

Корбут_Є_Диплом.docx

WORD COUNT

6117 Words

CHARACTER COUNT

37321 Characters

PAGE COUNT

27 Pages

FILE SIZE

57.5KB

SUBMISSION DATE

May 23, 2025 11:42 PM GMT+3

REPORT DATE

May 23, 2025 11:42 PM GMT+3

 10% Overall Similarity

The combined total of all matches, including overlapping sources, for each database.

- 10% Internet database
- 0% Publications database
- Crossref database
- Crossref Posted Content database
- 1% Submitted Works database

 Excluded from Similarity Report

- Bibliographic material
- Quoted material
- Cited material
- Small Matches (Less than 10 words)

Звіт подібності

метадані

Назва організації

Dragomanov Ukrainian State University

Заголовок

Корбут_Є_Диплом

Автор

Науковий керівник / Експерт

Корбут Євген Матвієнко

Підрозділ

Dragomanov Ukrainian State University

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

Тривога

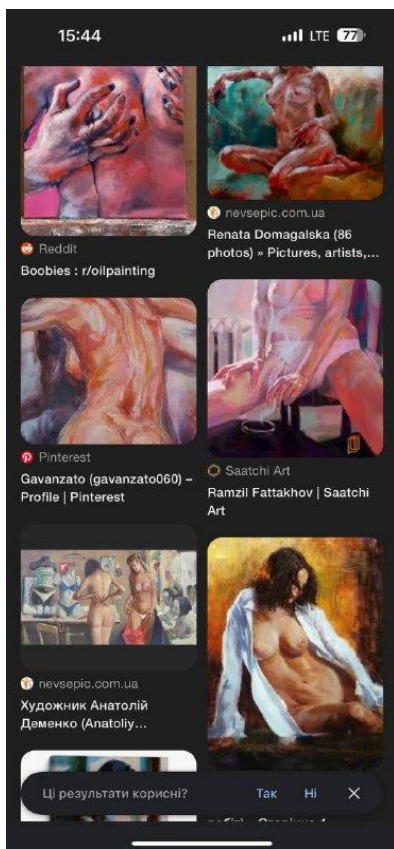
У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

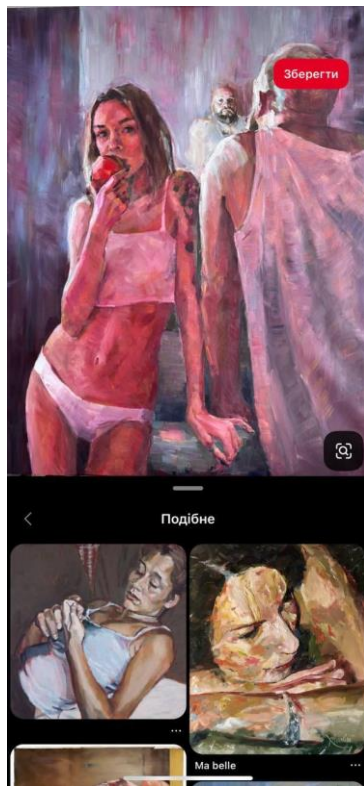
Заміна букв	Б	2
Інтервали	A→	0
Мікропробіли	␣	0
Білі знаки	␣	0
Парафрази (SmartMarks)	a	2

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз		Колір тексту
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	БЕХТЕР_Б_Диплом 5/28/2025 Dragomanov Ukrainian State University (Dragomanov Ukrainian State University)	20 0.33 %
2	БЕХТЕР_Б_Диплом 5/28/2025 Dragomanov Ukrainian State University (Dragomanov Ukrainian State University)	14 0.23 %

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1.1. Концепція авторської творчої композиції на тему Гріхопадіння	6
1.2. Сюжет Гріхопадіння в історії образотворчого мистецтва.	8
1.3. Процес творчої роботи над авторською композицією	18
ВИСНОВКИ	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	26
ДОДАТКИ	27

ВСТУП

Сюжет гріхопадіння був і є надзвичайно популярною темою в образотворчому мистецтві через одвічність проблеми двоїстої природи людини, свободи, вибору і відповідальності. Людина за своєю суттю є амбівалентним створінням, в моменті вибору стикаючись з глибинними моральними дилемами. Кожна людина у своєму житті зустрічається зі спокусами й пожаданнями, опиняється на розпутьті добра і зла. Гріхопадіння як філософська концепція тисячоліттями розкриває суть суперечливості людської природи. Людина завжди відчуватиме власну подвійну природу, оскільки тілом людина належить до світу матеріального, і водночас розум і дух тяжіє до світу духовного. Одне без іншого для людини неможливе. Історія Адама і Єви - це історія про вибір, а вибір завжди був, і буде найвищим проявом свободи. Саме вічна актуальність цієї теми обумовлює таку популярність сюжету. Оскільки часи змінюються, погляди і прочитання теми гріхопадіння змінюються разом із часом. Часи змінюються, проте людська природа залишається незмінною. Людина кожного дня постає перед вибором, як Адам і Єва в Едемському саду, кожна чинить і правильно, і неправильно, кожна заглиблюється у свій внутрішній світ у пошуку істини й відповідей. Саме тому митців усіх часів надихала тема гріхопадіння, у кожную добу набувала свіжого подиху, відповідної добі інтерпретації, що стало натхненням і для нашого дослідження.

Мета дослідження: створення авторської живописної композиції в контексті дослідження теми гріхопадіння в образотворчому мистецтві.

Завдання дослідження:

- проаналізувати філософсько-релігійні засади біблійного сюжету гріхопадіння;
- здійснити аналіз творів мистецтва на тему гріхопадіння в контексті розвитку образотворчості;

- дослідити вплив культурно-історичного контексту на трактування сюжету гріхопадіння в образотворчому мистецтві від доби Середньовіччя до сьогодення;
- обґрунтувати концепцію творчої роботи та проаналізувати шляхи композиційного і колористичного пошуку в процесі мистецького творення;
- створити авторську композицію на основі власної інтерпретації сюжету гріхопадіння.

Об'єкт дослідження: біблійний сюжет Гріхопадіння в образотворчому мистецтві від доби Середньовіччя до сьогодення.

Предмет дослідження: переосмислення біблійної концепції Гріхопадіння в контексті створення авторської живописної композиції.

Для вирішення завдань дослідження, були використані методи емпіричні та теоретичні: мистецтвознавчий - для виокремлення і порівняння особливостей художньої інтерпретації сюжету гріхопадіння в різні епохи історії образотворчого мистецтва; соціокультурний підхід - для виявлення культурно-історичного контексту, що вплинув на трактування й сприйняття сюжету гріхопадіння у різні епохи; іконографічний аналіз - для розкриття символізму та філософського бекграунду творів мистецтва створених по сюжету Гріхопадіння; порівняльно-історичний метод - для вивчення та структуризації теологічної, філософської, мистецтвознавчої літератури в контексті теми Гріхопадіння; візуальний аналіз - для детального вивчення і порівняння різних інтерпретацій сюжету Гріхопадіння в мистецтві, експериментально-пошуковий метод - для створення авторської композиції, власної інтерпретації теми Гріхопадіння.

Наукова новизна одержаних результатів:

- вперше структуровано інформацію про вплив культурно-історичного контексту на трактування сюжету гріхопадіння в образотворчому мистецтві від доби Середньовіччя до сьогодення;
- уточнено філософсько-релігійні основи біблійного сюжету Гріхопадіння;
- конкретизовано етапи творчої роботи над авторською композицією;
- подальшого розвитку набули знання про інтерпретацію біблійних сюжетів в образотворчому мистецтві.

Практичне значення результатів дослідження полягає в авторській роботі над твором мистецтва на основі інтерпретації сюжету Гріхопадіння в контексті сучасного образотворення. Матеріали дослідження можуть бути застосовані у викладанні мистецтвознавчих дисциплін, історії релігійного мистецтва, семіотики образу тощо. Запропоновані інтерпретації можуть бути підґрунтям для подальших досліджень теми Гріхопадіння в мистецтві. Результати можуть бути корисними вчителям закладів загальної середньої освіти, викладачам мистецьких дисциплін, майбутнім художникам, усім хто цікавиться мистецтвом, філософсько-теологічною складовою концепції Гріхопадіння, історією та культурою людства.

1.1. Концепція авторської творчої композиції на тему Гріхопадіння

Кожен митець стає перед питанням, що він хоче сказати своїм мистецтвом, що він може сказати, і що доречно сказати сьогодні. Мистецтво - про сенси, воно не може бути порожнім, воно має говорити до глядача. Обираючи тему авторського твору, ми вирішили відповісти на ці запитання. Відповіддю став різноманітний і не завжди однозначний життєвий досвід, де доводилось стикатися зі спокусами та боротьбою із ними. Ми дійшли висновку, що саме це є актуальним питанням й для глядача також, кожна людина натрапляє на труднощі і моральні дилеми, і постає перед вибором.

Отже, власний життєвий досвід, осмислений крізь призму філософської концепції Адама і Єви та сюжету гріхопадіння, став джерелом натхнення для творчості, слугуючи засобом сублімації особистих переживань і висвітленні життєвої дилеми в мистецькій формі.

За основу нашої композиції взятий біблійний сюжет Гріхопадіння. Цей сюжет розкриває суть двоїстої природи людини з її цікавістю до забороненого та непокірністю. Спочатку людина була одним цілим, жінка була виокремлена із чоловіка, і вона спровокувала чоловіка на гріх, що також є символом того, як одну частину людської натури вабить спокуса, й питання в тому, чи встоїть інша частина. Людська природа є амбівалентною, людина і грішить, і має докори сумління, усвідомлено вчиняє неправильно і водночас відчуває, що йде наперекір своєму сумлінню, або навпаки чинить по совісті та в душі горить спокусами. Людина завжди знаходиться на розпутті добра і зла, любові й ненависті, довгострокового душевного спокою і хвилинного кайфу. Моральні дилеми переповнюють душу кожної людини так чи інакше. Вважається, що душа людини тяжіє до духовного, до пізнання істини, та контакту з Вищою Силою так, як вона її розуміє, а тіло належить до матеріального світу, отже є схильним до пожадливоростей плоті й тілесних спокус. Це обумовлює двоїсту природу людини, її суперечливість і моральну вразливість перед спокусами.

За біблійною концепцією людина була створена за образом і подобою Бога, людина була блаженною в Едемському саду. Жінка була попереджена Богом, що їсти можна з всіх дерев в саду, крім одного. Змій посіяв сумніви у жінці щодо слів Бога, спокусивши її пізнанням добра і зла. “Адже знає Бог, що того дня, коли скуштуєте з нього, відкриються ваші очі, і станете ви, як Бог, одержавши пізнання добра і зла” (Бут. 3:5). В результаті непослуху Бога людина отримала свою гріховну природу, схильність і до добра, і до зла.

Отже, людина діяла усвідомлено ідучи на гріх, і отримала наслідки. Момент гріхопадіння демонструє, що людина несе відповідальність за свої гріхи, як і за всі свої вчинки. За кожним вчинком стоїть вибір, а вибір є свобода. У творчій роботі ми звертаємося до історії Адама і Єви, як до історії про вибір, історії про свободу. Адже якою б недосконалою й амбівалентною є людська натура, що б її не спокушало - людина вільна обирати. Людина має силу узгоджувати свої внутрішні конфлікти та протистояти гріху. “ І сказав господь Каїнові ... при дверях чатує гріх. Він спонукає до пожадання, але ти маєш над ним панувати” (Бут. 4:6-7).

Авторська композиція зображує сучасних чоловіка та жінку у своєму звичайному побуті. Як Адам і Єва вони мають ті самі внутрішні дилеми та спокуси, і так само кожного дня постають перед вибором, як Адам і Єва у Едемському саду. Тисячі років минають, а людська натура залишається незмінно амбівалентною, двоїстою : схильною до гріха та в той самий час тяжіючою до Бога.

Яблуко в композиції є символом спокуси, в той самий час і символом вільного вибору людини, головним проявом свободи.

Людина мала свободу вибору ще з часів Адама і Єви, і обрала гріх усвідомлено, в результаті отримавши свою гріховну природу, що успадкувала кожна людина. Так само і свобода обирати залишається незмінним привілеєм людини.

У композиції Адам і Єва, як подружжя вони єдине ціле “... залишить чоловік свого батька й свою матір і пристане до своєї жінки - і стануть вони одним тілом” (Бут. 2:24) . Проте це ціле - подвійне, тому на розпутті.

Єва, як і її далека пращурка, вже піддалася спокусі, зробивши вибір, вкусивши плід. Адам застиглий у моменті вибору, задумливий, його вираз обличчя ми бачимо у відзеркаленні. Заглядаючи в дзеркало, чоловік заглядає в себе, шукаючи істини, прислухаючись до свого духовного стану у пошуках відповіді. У той самий час дзеркало також символізує двоїсту природу людини, її внутрішній конфлікт та приховану сторону. Саме в такому амбівалентному стані застиг чоловік Адам в моменті вибору. Зазираючи в себе, що він може знайти? Може почути голос істини, а може дослухатися своєї прихованої, темної, гріховної сторони. Головне є те, що він має вибір. Саме образ чоловіка, який заглядає в дзеркало в композиції, демонструє нам ідею усвідомленого вибору, зважування суперечливих сторін, які завжди будуть частиною людської природи.

1.2. Сюжет Гріхопадіння в історії образотворчого мистецтва.

Ми розглянемо біблійний сюжет Гріхопадіння як основне джерело натхнення для нашої авторської композиції. Цей сюжет є першоджерелом і для творів мистецтва, які ми розглядатимемо надалі як аналоги.

За біблійною історією Бог створив чоловіка першим, взяв ребро Адама і створив жінку. “І сказав Адам: це дійсно кістка від моїх кісток, і тіло від мого тіла ... залить чоловік свого батька й матір і пристане до своєї жінки- і стануть вони одним тілом”(Бут. 2:23-24). Отже, за біблійною концепцією чоловік і жінка пішли від одного цілого, і по розділенні вони залишатимуться одним цілим як подружжя.

В Едемському саду чоловік і жінка могли їсти з усіх дерев, за виключенням одного - дерева пізнання. Вони обоє були попереджені Богом,

якщо з'їдять з дерева, то помруть. Тобто, і Єва й Адам знали про наслідки. Змій посіяв сумніви у жінки, щодо Божого застереження, спокусивши її пізнанням добра й зла: “Ви не помрете... відкриються очі ваші, і станете ви як Бог пізнавши добро і зло” (Бут. 3:4-5). Спокуса сходила від Змія. Проте жінка спокусилася власною пожадливістю, вона забажала знання, забажала бути як Бог. Вона знехтувала наслідками, і розділивши плід із чоловіком розділила із ним і наслідки свого діяння. “І відкрилися їм обом очі, й зрозуміли вони що були нагі, тож вони зшили листя смоковниці й поробили собі пояси” (Бут. 3:7). Ми можемо припустити, що першим наслідком був сором, що із пізнанням вони усвідомили що нагі й відчули за це сором, хоча Бог створив їх нагими та без відчуття сорому за це. Були ж вони обоє нагі і не соромилися” (Бут. 2: 25). Наступним наслідком гріха ми можемо назвати страх. Почувши голос Бога, Адам злякався і сховався, бо уже знав що він оголений. Ми припускаємо, що Адам злякався голосу Бога, знав, що за непослух буде кара. На питання Бога, чи їв він з того дерева, Адам відповів “Жінка, яку Ти мені дав..., це вона дала мені з дерева і я їв” (Бут. 3:12), ми б трактували це як перекладання відповідальності. Жінка ж зробила те саме, звинувативши змія в обмані. Врешті, і змій, і жінка, і чоловік отримали кожен своє покарання за свій гріх, ніхто не уникнув відповідальності. “А жінці сказав: Вельми помножу твої болі й твої муки під час народження дітей. До твого чоловіка відчуватимеш потяг, а він над тобою пануватиме. Адамові сказав: Оскільки ти послухався голосу жінки своєї, і з'їв з дерева з якого я наказав тобі не їсти,- проклята земля через тебе! В тяжкій праці харчуватися з неї в усі дні твого життя” (Бут. 3:16-17). Бог вигнав людину з Едемського саду, де в неї було блаженне і безтурботне життя. Отже, людина втратила свою блаженність, пізнавши добро і зло, і втратила право на вічне життя, бо вони вже могли з'їсти з дерева життя. Проаналізувавши історію Гріхопадіння, ми можемо стверджувати, що воно як філософська концепція є паттерном людської психології й поведінки. Ця

концепція висвітлює нам те, що ідучи свідомо на гріх, людина буквально ускладнює собі життя. Гріх несе за собою сором, страх, біль. Історія Адама і Єви показує, що наслідки неминучі, що перекладати відповідальність не вихід, і кожен відповідатиме за свої вчинки сам перед Богом.

Сучасна людина не сильно відрізняється від Адама і Єви за суттю своєю. Вона так само спокушається хіттю, знаючи про наслідки. Сучасна людина так само складається із тіла і душі, розуму, і так само одне без одного не може існувати, що і зумовлює двоїсту природу людини. Проте тільки сама людина обирає чи йти їй на поводу у своїх пожадливістей тіла, або рухатися у бік духовності та усвідомленості. “Адже немає на світі настільки праведної людини, котра чинила б лише добро і не грішила”(Ек.7:20). Ці слова Екклезіяста є черговим підтвердженням амбівалентності людської натури, проте в його словах ми вбачаємо прийняття людської недосконалості як факту.

Образотворче мистецтво демонструє одвічну актуальність сюжету Гріхопадіння крізь віки й аж до сьогодення підтверджує влучність філософської концепції історії Адама і Єви у відображення суті людської природи. Для глибшого дослідження теми гріхопадіння в образотворчому мистецтві, ми розглянемо, як митці зверталися до цього сюжету у різні епохи. В епоху середньовіччя біблійні сюжети у мистецтві були панівними, через глибоку релігійність тогочасного суспільства і тотального впливу церкви на усі сфери життя. Так сюжет гріхопадіння, як і інші біблійні сюжети зображувався у скульптурі, рельєфах романських храмів західнохристиянської культури середньовічної Європи. Середньовічна людина здебільшого була неписьменною, тому рельєфні оздоблення храмів допомагали тлумаченню Біблії, і прищепленню християнської моралі. Сюжет гріхопадіння відгукувався з настроєм епохи середньовіччя. Середньовічне світосприйняття передбачало, що існує два світи - грішне земне буття і потойбічне, духовне, що станеться з душею після смерті. Церква

підкреслювала недосконалість людини через її гріховну плоть. У середньовічній концепції буття плоть заслуговувала на страждання, через свою грішну природу. Так сюжет гріхопадіння і вигнання з раю відображений у рельєфі бронзових дверей собору св. Михайла в Гільдесгеймі 1015 (Додаток А, рис.1) , “... Адам і Єва з острахом і тремтінням слухають грізні звинувачення Бога, Єва ремствує, покидаючи Едем... Взаємодія персонажів визначена їх вчинками, підкоренням людської волі божественній силі, яка перетворює людські фігури на непропорційні, жалюгідні істоти розчинені в умовно переданому пейзажі ” [6, с.155]. Також рельєф із фігурою Єви створений майстром Жильбером знаходиться в соборі Сен-Лазар в Отені 1135-1140 (Додаток А, рис.2) “...ліричне емоційне звучання надає рельєф Єви серед тремтливих трав і родючих дерев, в образі якої втілено складність боротьби бажання і сумніву - її обличчя втілює страх, проте рука тягнеться до забороненого плоду” [6, с. 155], як зазначено О.Л.Шевнюк.

На противагу середньовічній теоцентричній моделі світу, ренесансне світосприйняття стає антропоцентричним. Зміщується акцент з людської гріховної недосконалості, на її унікальність, цілісність, богоподібність. Отже, і сюжет гріхопадіння розкривається зовсім під іншим кутом у мистецтві ренесансу. Як філософська концепція історія Адама і Єви набуває іншого прочитання, розставляється акцент на людській цікавості, прагнення до пізнання більшого, свободі вибору і не обмежених можливостях людини, що віддзеркалює людиноцентричний дух ренесансу. Отже, гріхопадіння стало трактуватися як символ пізнання і свободи людини, а не лише як непослух людини перед Богом, що приніс людству розклад.

В мистецтві Відродження приділяється увага емоціям і переживанням людини, чуттєвість не знецінюється, що підкреслює увагу до особистості, так і до образів Адама і Єви вбачаються в першу чергу люди до чийх вчинків читається розуміння. Так у фресці “Вигнання з раю” (1427-1428) у капелі

Бранкаччі у Флоренції (Додаток А, рис. 3), Мазаччо зображує Адама й Єву з усією емоційною напругою на їх обличчях, вони у розпачі покидають рай через ворота, у їх емоціях читається сором і каяття. “Активне бокове освітлення підкреслює матеріальність світлотіньового трактування форм, бруталність трактування яких віддзеркалює втрату людьми ідилічної гармонії райського існування”[6, с.195].

Ренесансна культура більше не протиставляє духовне і тілесне, а передбачає цілісне гармонійне сприйняття. Людське тіло перестає бути символом гріховності й більше не сприймається нікчемним. В мистецтві ренесансу приділялась особлива увага зображення людського тіла, що відсилає нас до античної традиції досконалості людського тіла. Саме такий вплив мистецтва античності відчувається в диптиху “Адам і Єва” (1507) Альбрехта Дюрера (Додаток А, рис.4). Він зображує ідеальні, витончені тіла Адама і Єви, у невимушених позах, золотаві завитки волосся та невимушено вишукане положення пальців надають образам чуттєвості. Обличчя Адама немає виражених маскулінних рис, скоріше воно ніжне та виражає деяку блаженність і сексуальність. Водночас, обличчя Єви дуже фемінне, в очах читається цікавість і деяка заінтригованість, в її посмішці можна вловити легке бешкетство або азарт. Своєю рухає непереборна цікавість і вона охоче бере яблуко, що їй протягує змії. На диптиху Альбрехта Дюрера Адам і Єва передають сутність людини з її прекрасної, гармонійної сторони, в глядача не складається враження від цієї сцени гріхопадіння, що сталося щось жахливе, що тягне за собою страшні наслідки. Ренесансний погляд на сюжет гріхопадіння формує в глядача менш категоричне ставлення до людської гріховності, відповідно і спокуси з наслідками здаються не такими страшними, і можливо межі християнської моралі в культурі ренесансу стають більш гнучкими.

Сюжет гріхопадіння неодноразово був втілений Лукасом Кранахом Старшим. Відомо щонайменше про п'ять картин на цю тему. На одному з диптихів “Адам і Ева”(1530) (Додаток А, рис.5) “Кранах уявляв Єву спокусницею, а її рум'яні щоки та маленькі груди явно мали на меті спокусити. Це світське трактування теми Старого Завіту було призначене радше для задоволення, ніж для навчання”[10], що також нас підводить до думки, що в епоху ренесансу в сюжеті гріхопадіння розставлялися акценти на чуттєвість, властиву людині, на смак спокуси, хіть, як на аспекти людського життя, що не засуджуються, а скоріше є цінністю того часу. “Фігура Єви з її гвинтовим готичним вигином тіла і постановкою ніг під простим кутом, знаходять собі аналогії й в інших картинах Кранаха, але в жодній немає такої легкості руху, такої танцюючої грації, такої отруйно-спокусливої гадючої виразності...”[2, с 18].

Гріхопадіння було втілено майстром доби ренесансу Мікеланджело Буонарроті у фресці “Гріхопадіння і вигнання з раю”(1510) (Додаток А, рис.6), що знаходиться в Сикстинській капелі. Композиція сповнена драматизму і емоційної напруги, що передається динамічними позами персонажів. Дерево в центрі композиції ділить сюжет на гріхопадіння і вигнання з раю, з правого боку Адам і Єва із прекрасними тілами, в оточені пейзажу зеленого Едему, тягнуться за плодом, що простягає їм змій що виглядає як жінка, а з лівого боку вже спотворених Адама і Єву жене із Раю ангел. Їх шкіра вже не сяє, обличчя сповнені болю постарішали, скручені пози передають сором. Так емоційно відтворив Мікеланджело сюжет гріхопадіння, виразний контраст людини в Едемі й по вигнанню підкреслює тяжкість наслідків гріхопадіння. Момент сумніву і вибору людини демонструє робота Тиціана Вечелліо на картині “Адам і Єва”(1550-1553) (Додаток А, рис. 7). Тиціан у своєму творі актуалізує тему людської природи, і розкриває її сутність в моменті вибору, через глибокі та суперечливі емоції персонажів, що говорять до глядача. Ми

можемо прочитати в обличчі й позах Єви та Адама і сумнів, і водночас бажання, тривогу і цікавість, страх і рішучість. Таке тяжіння до пізнання людської сутності, антична увага до тілесності розкриває антропоцентричний світогляд доби й відображає її дух, що дає нам глибше зрозуміти сенс сюжету гріхопадіння, і ототожнити нас із персонажами.

На зміну Ренесансу приходить епоха Нового часу XVII-XVIII століття, світогляд знову переживає зміни, і відповідно мистецтво стає його відображенням. З розвитком науки відбувається відмова від антропоцентричної моделі світу, людина перестає бути центром всесвіту, а усвідомлює що світ і життя динамічне, а людина є маленькою частиною цього рухового механізму. Основна роль приділяється плинності часу і руху в усіх проявах тогочасної культури. “Світ розглядався як велетенська система машин: Бог створив Всесвіт, визначив механістичні закони його руху, після чого той існує сам по собі” [6, с.234-235]. Відображенням епохи Нового часу став стиль бароко, що увібрав в себе усю стурбованість людиною рухом і плинністю часу. Сюжет гріхопадіння залишається актуальним і в Новий час, чому також сприяє епоха контрреформації, що у мистецтві стало реакцією на протестантську Реформацію, відповідно релігійні сюжети стають ще популярнішими, яскравішими, більш привабливими, емоційними, зрозумілими чим впливають і завойовують глядачів, і звертаються знову в першу чергу до сенсу і моралі. Яскравим прикладом барокового втілення сюжету є картина Гвідо Рені “Адам і Єва в Раю”(1620) (Додаток А, рис.8), при погляді на картину відчувається той самі рух, що є основою барокового мислення. Рух і динаміка в усьому, відчувається як віс, хитає гілки дерева, і розвиває волосся Єви. Фігури персонажів яскраво освітлені, що активно виділяє їх із пейзажного тла. Змій характерним для бароко спіралеподібним рухом звивається по дереву. Фігура Єви в динамічному контрапості, звабливо і розслаблено протягує плід Адаму, волосся, що розвивається підтримує

загальне направлення руху в композиції, в її фігурі читається легкість, і танець. На противагу легкості Єви, у фігурі Адама читається деяка напруга, що підкреслює драматизм моменту вибору. З темного тла визирає лев, напрямок його голови підтримує динаміку композиції, що ще більше підсилює відчуття руху. Лев у християнстві може символізувати протилежні за значенням явища, Христа і диявола. “...Ось Лев, з племені Юди, з кореня Давида,- Він переміг і може зняти сім печатей!” [Об. 5:5], з місяця писання ми знаємо, що мова йде про Христа, бо “Лев” пишеться з великої літери. Але ми припускаємо, що в контексті гріхопадіння лев - символ диявола є більш доречним, “Будьте тверезі, пильнуйте. Ваш ворог диявол - ходить і ричить, мов лев, шукаючи, кого б поглинути”[1 Петр. 5:8], саме таким лева зобразив автор, і вірогідно цей образ і є відсиланням на вищезгадане місце писання, що одразу містить попередження і настанову для глядача, що треба бути уважним та ясно мислячим аби не потрапити у полон спокуси.

Пітер Пауль Рубенс теж не обійшов тему гріхопадіння, звернувшись до твору Тиціана, та переосмислив його упритаманій бароковій манері. Картина Рубенса “Падіння людини, Адам і Єва” (1628-1629) (Додаток А, рис.9), на перший погляд, дуже схожа через запозичену у Тиціана композиційну побудову, поза Єви ідентична, проте поза Адама дає зовсім інший посил, він більше схильний до Єви, в позі читається деякій опір та напруга, що справляє враження, ніби Адам зупиняє жінку перед гріхом, на відміну від персонажа Тиціана він дивиться Єву, а не на плід. Тіла контрастно освітлені тла, вони написані з характерною Рубенсу реалістичністю, соковитістю та пишністю форм. Шкіра персонажів сяє життям. Ці відмінності наповнюють сюжет більшою емоційністю, динамізмом та драмою.

В мистецтві 20-го століття сюжет гріхопадіння набуває нових, некласичних форм. Нові форми призводять до нових сенсів, що знову актуалізують вічний сюжет про Адама і Єву під новим освітленням. Розвиток

науки знову змінює світобачення і стає початком нової епохи. “Відкриття другого принципу термодинаміки, який утверджує систему як таку, що забуває свої попередні стани і прагне до хаосу...Модерністська модель світу постулює ідеї хаосу, випадковості, змістової поліфонічності, плинності реального світу. Дійсність, яка спонукає не довіряти зовнішній реальності, породжує неklasичне бачення світу” [6, стр.356-357]. Такий світогляд на пряму віддзеркалює мистецтво, і через цей світогляд художники ХХ ст. пропускають сюжет Гріхопадіння. Густав Клімт у свої незавершеній картині “Адам і Єва” (1916-1917) (Додаток А, рис.10) ставить акцент на Єві, як на уособлення жінки, на її красі, родючості. Автор не закладає у сюжет біблійні сенси й драму гріхопадіння. В його творі читається історія стосунків чоловіка і жінки, ніжність, еротизм. Жіночий образ домінує у сюжеті, а чоловічий повторює повністю її рухи, сприймається її тілом, що дає зрозуміти глядачу, що це історія про Єву, і можливу натякає на певну владу жінки, бо саме вона задає рух в цій композиції. На відміну від класичних сюжетів про Адама і Єву, у Клімта не має ні дерева, не змія, не має і забороненого плоду, саме рука Єви залишилась недописаною, випадково чи ні, проте це додає загадковості та спонукає глядача замислитись, та абстрагує від класичного погляду на історію Адама і Єви.

Світоглядна позиція ХХ-го століття, із динамікою, хаосом, впливом несвідомого знаходить своє відображення в одній із найнезвичніших, найепатажніших втіленнях сюжету гріхопадіння - “Адам і Єва” Марка Шагала (1912) (Додаток А, рис 11). За незвичайними хаотичними, ламаними, кубістичними формами, сповнених експресії, проглядаються абстрактно зображені персонажі сюжету гріхопадіння: Адам, Єва, змії, дерево, яблуко, передають тогочасний настрій, ставить під сумнів традиційне сприйняття світу і реальності, натякає на те що звичний порядок був порушений, або ніколи не був таким, яким його уявляли. Сюжет Шагала викликає більше

запитань, чим дає відповіді, що вражають своєю ірраціональністю, нелогічністю. проте є синтезом вічної філософської концепції про вибір людини та абсолютно новим, зухвалим, хаотичним світоглядом. Ми припускаємо, що форма у якій Шагал втілює сюжет, може розкривати сенс гріхопадіння, як рефлексію і прийняття власних несвідомих бажань, що вписується у фрейдистські тенденції XX століття.

Різна подача історії формує різне сприйняття сюжету, ставлення до моралі що він несе. Контекст, в якому живе людина, впливає на сприйняття і підсвічування різних аспектів однієї історії, орієнтуючись в контексті різних епох, ми можемо глибше дослідити одну тему під різними кутами. Можливо це наблизить до глибшого розуміння, в нашому випадку людської природи, яку так по різному відображає сюжет гріхопадіння в образотворчому мистецтві. Мистецтво є носієм культури людини та інструментом філософії, що актуалізує важливі питання на які не завжди є відповідь. Деякі теми лишаються одвічними, такі як сутність людської природи, може тому, що не мають конкретної відповіді, проте мають невичерпний простір для роздумів, а мистецтво допомагає у них поринути.

В сучасному концептуальному мистецтві також є відсилки на історію гріхопадіння, одним з них може бути інсталяція Apple (1966) Йоко Оно (Додаток А, рис 12), це просто свіже яблуко на скляній підставці, достатньо загадковий об'єкт, що може символізувати людську цікавість і допитливість, як символ - яблуко легким натяком повертає нас до і вічної історії про бажання і вибір.

На основі аналізу джерел можемо зробити висновок, що історія гріхопадіння сама по собі є двоїстою. З одного боку вона про людську недосконалість, з іншого боку - про людську свободу і бажання самовизначення, прагнення знань. З однієї сторони - про вільний вибір, з іншої -про спокусу, про силу і слабкість водночас.

1.3. Процес творчої роботи над авторською композицією

Для реалізації нашої концепції ми дослідили аналоги та інші роботи на тему сюжету гріхопадіння. Головними персонажами нашої композиції є Адам і Єва, а також образ забороненого плоду - яблуко. Наша концепція передбачає сучасне прочитання сюжету, отже наші персонажі за задумом - це сучасні чоловік та жінка, у їх побуті. Ми бажали віднайти засоби для не буквального відтворення сюжету гріхопадіння, а щоб його ідея сприймалася неоднозначно та розкривала сенси з різних сторін.

На першому етапі композиційного пошуку були створені пошукові ескізи (Додаток Б, рис.1). На цьому етапі ми розв'язувати питання композиційної побудови, розташування предметів та композиційного центру, співвідношення персонажів один до одного, які пози краще б передавали задум, якою буде взаємодія персонажів, та якими композиційними та символічними засобами передати цю взаємодію. Також розроблялася ідея середовища, в якому знаходяться персонажі. Ми вирішили, що середовище буде нагадувати ванну кімнату, бо це достатньо інтимний простір, де в сучасному світі можуть знаходитись чоловік і жінка разом. Важливим елементом нашої композиції стало дзеркало, воно слугує зв'язком між образами Адама і Єви, і символічно розкриває суть композиції. Адам (чоловіча фігура) повернута до глядача спиною, і майже торкається жіночої фігури - Єви, розміщеною майже у положенні анфас. Таке розміщення персонажів натякає глядачу, що чоловік і жінка одне ціле, але водночас вони розділені. В дзеркалі ми бачимо відображення лиця Адама, що символізує духовний пошук, самозаглиблення, і водночас є символом двоїстої природи людини, що стикається з вибором. Дзеркало є не тільки конструктивним елементом композиції, що надає глибини простору й ускладнює композицію, а також воно є і концептуальним елементом, що розкриває задум композиції своїм

символізмом. На цьому етапі ми вирішили основні та сутнісні задачі композиційного пошуку, віднайшли структуру композиції й узгодили усі елементи між собою.

Наступним етапом розробки творчої композиції стала робота над реалістичним референсом (Додаток Б, рис 2), що охоплювати роботу з натурою, виставлення освітлення, збір фотоматеріалу, колажування, промальовування тощо. На цьому етапі ми також шукали колористичні рішення, що передавали б загальну настроєвість композиції. Ми відзняли серію фотографій натури, чоловічої й жіночої разом, у відповідному до задуму одязі та середовищі. Чоловіча натура в грубій майці, що підкреслює маскуліність образу, жіноча натура на контрасті з чоловічою вбрана в білизну, що надає образу жіночності та хрупкості її постаті. Експериментуючи з освітленням, ми виставили два джерела з різним освітленням. Першим і основним є фронтальне освітлення рожево-червоного кольору, що надало композиції теплої колористичної гами, та натякає на те, що історія про спокусу, насолоду, деяку таємничість. також надає загальній атмосфері інтимності, що підкреслює концепцію роботи. Друге джерело освітлення - бокове, біле, холодне, його виставлено таким чином, щоб висвітлювати відображення Адама у дзеркалі, тим самим акцентувати увагу на його обличчі та на дзеркалі, що додає додаткового виміру простору. Холодне джерело освітлення також додає контрасту основному теплому, червоному освітленню, що увиразнює естетичну сутність композиції, підкреслює рельєфи фігур, утворює складне сплетіння кольорів, що є вирашним для живописного виконання композиції. Після відбору гідних фото натури, ми перейшли до колажування у графічному редакторі. Нам знадобилося вибрати окремо найвдаліший варіант чоловічої натури, вид зі спини, окремо жіночу натуру, а також окремо відзняте віддзеркалення чоловіка. При виборі фото натури, ми спирались на критерії такі, як пластика тіла, невимушеність та натуральність

поз. В графічному редакторі ми склали всі елементи, спираючись на заздалегідь вирішену композиційну побудову. Далі розробили тло, рисували його, обираючи відповідну текстуру й колір, який резонував би з обраним освітленням. Тло ми вирішили прописати в темних та більш холодних тонах, що контрастувало б і підкреслювало б яскраві, насичені кольором, теплі фігури. Також цікавим вирішенням референсу став контраст фактурно прописаного тла і м'яко вписаних у середовище фігур. Ретельно розробивши реалістичний референс, ми отримали готове візуальне, колористичне, тональне, естетичне вирішення нашої творчої роботи (Додаток Б, рис. 3).

На етапі пропрацювання не повноформатного ескізу, ми шукали засоби відтворення нашого референсу в техніці олійного живопису. Ескіз не повноформатний потрібен для вирішення заздалегідь питань, з якими може зіштовхнутись художник у роботі на форматі, такі як співвідношення великих форм, тональне вирішення тощо. Заздалегідь пропрацьований ескіз полегшує роботу художника повноформатною роботою. “Найважливішим умінням професійного художника є здатність до цілісного сприймання натури у тривимірному просторі та зображення її на двовимірній площині формату з урахуванням загального і тонального стану освітлення й просторовості, аналізуючи конструктивні особливості форми зображувальних предметів, підпорядковуючи роботу кольоротональним законам”[5, с. 48]. Ми перенесли лінійну композицію (Додаток Б, рис 4.1) , спираючись вже на референс, зробили підмальовку тонально пропрацювавши його (Додаток Б, рис. 4.2). Відштовхуючись від тонального рішення роботи, прописали ескіз в кольорі (Додаток Б, рис. 4.3). Робота із неповноформатним ескізом, дала нам вирахувати, які ідеї продумані у референсі не спрацьовують у живописній техніці. У роботі ми зіштовхнулись з тим, що пастозна манера письма, сперечалася із фактурним тлом, продуманим раніше, отже ми вирішили, задля збереження контрасту між фігурами та тлом, прописати персонажів пастозно,

що є властивим нашому стилю роботи, а тло навпаки розробити більш списаним, тим самим уникнути суперечки між головним і другорядним в композиції.

Здійснивши перехід до роботи на форматі 109 см x 86 см, ми вже мали план роботи, ґрунтований на творчому пошуку, спробах і помилках, проведених висновках із попередніх етапів роботи над композицією. Тому цей етап про безпосереднє втілення ідеї, удосконалення наробіток, детальнішу увагу до кожного елементу композиції: такі як емоції персонажів у моменті, мазки, їх направлення, передача пластичності у кольорі, наближення до реалістичного зображення, яке кожним своїм нюансом і атмосферою говорило б до глядача про закладені сенси (Додаток Б, рис.5). Варто зауважити, що кожний етап творчої роботи глибше занурював нас в концепцію, та розкривав її для нас кожного разу на новому рівні. Творчий пошук на кожному з етапів стає викликом та цікавою подорожжю у внутрішній світ, глибше знайомимось з власним світоглядом. Втілити концепцію на полотні, розкрити її, знайти відповідні художні засоби й техніки - це виклик власній професійній компетентності. Ми починали цю роботу з питання “Що як митець, ми маємо сказати світу? ”, в ході роботи ми стикаємось з новим питанням “ Чи вистачить нам слів це сказати? Які саме слова підібрати?”. Саме в такому глибокому творчому процесі, випробовуються художні компетентності, інтелектуальні здібності, вміння творчо розв'язувати проблему. Аналізуючи хід роботи, вкладений емоційний, творчий, духовний ресурс, ми приходимо до висновку, що професійна кваліфікаційна робота є не просто підсумком здобутих навичок і знань, але і першим ґрунтовним, усвідомленим творчим процесом, що пройшов всі етапи, від народження концепції ідеї, глибинного аналізу джерел, творчих пошуків, і аж до втілення на полотні, такою якою ми її відчували.

ВИСНОВКИ

Біблійний сюжет Гріхопадіння як філософська концепція розкриває вічну проблематику двоїстої природи людини, тим самим стає натхненням для митців всіх поколінь. Історія Адама і Єви - про вибір, про наслідки про свободу, що обумовлює вічну актуальність і цінність цього сюжету для людства і культури загалом. У мистецьких інтерпретаціях цього сюжету відображалися настрої різних епох та культур і розкривались цінності, властиві часу, але саме питання двоїстої природи людини залишається відкритим. Природа людини залишається незмінною, і це робить сюжет Гріхопадіння цікавим для вивчення, спонукаючим на роздуми й самозаглиблення, і з цього народжується творчість.

Проведене дослідження дає підстави для таких висновків:

1. Проаналізовано філософсько-релігійні засади біблійного сюжету гріхопадіння як першоджерела концепції. Досліджуючи тему, ми звернулися до Книги Буття. Аналіз сюжету дозволяє виявити, що Адам і Єва, піддалися власній спокусі, скуштували заборонений плід, і були за це покарані, що демонструє нам, що людина від самого свого створіння мала свободу вибору, вона отримує наслідки, відповідні її вибору. Вивчаючи теологічні джерела, ми дійшли до висновку, що двоїста природа людини обумовлена тим, що вона належить до двох світів - духовного і матеріального, тіло людини тяжіє до задоволення плотських пожелань, а дух тяжіє до світу духовного у пошуках Бога. Це спричиняє амбівалентність людської натури, схильність людини як і до добра, так і до зла. За біблійними поглядами дух має перемагати плоть, проте історія Гріхопадіння, продемонструвала нам зворотне, і є чіткою ілюстрацією суті гріховної природи людини.
2. Здійснено аналіз творів мистецтва на тему Гріхопадіння, різних інтерпретацій сюжету в контексті розвитку образотворчості від доби

Середньовіччя, епохи Ренесансу, доби Нового Часу - бароко і мистецтва XX століття. Ми здійснили іконографічний аналіз творів та їх порівняння, хоча кожен твір написаний на одну і ту саму тему гріхопадіння, кожен митець по різному втілював сюжет. Кожен твір в різні епохи зберігає основні елементи сюжету, такі як Адам, Єва, заборонений плід, дерево, змії. Хоча головний сюжет і сенс зберігається, проте сприйняття його відкривається по новому у кожному творі мистецтва. Сюжет Гріхопадіння в середньовічному мистецтві був здебільшого моральним настановленням, переважно відображався у рельєфних зображеннях у храмах, що робило сприйняття концепції гріховності людини доступним для неписьменної середньовічної людини, наголошувало на мізерності людського створіння перед Богом, засудженні слабкості плоті. В мистецтві Ренесансу сюжет Гріхопадіння відображав антропоцентричні настрої епохи, і став трактуватись як символ пізнання, свободи вибору, богоподібності, а не лише як не послух Богові, а зображення тіла повертається до античної традиції. В добу Нового часу з усвідомленням динамічності всесвіту, людина ототожнюється з маленькою частинкою великого рухомого механізму, що також відображається в інтерпретаціях сюжету гріхопадіння, в композиційній побудові, підпорядкованій динамічним законам бароко. Важливим чинником у трактуванні сюжету також стала епоха контрреформації як реакція на протестантську реформацію, що зробило релігійні сюжети більш популярними, емоційними, зрозумілими, головний акцент знову зміщується на біблійні сенси та мораль. В мистецтві XX століття сюжет гріхопадіння набуває некласичних і нових форм, що стає відображенням модерністського світогляду епохи, що затверджує ідеї хаосу, випадковості, гнучкості цієї реальності.

3. Виявлено вплив культурно-історичного контексту на трактування сюжету Гріхопадіння в образотворчому мистецтві в різні епохи на основі змістового та стилістичного аналізу творів мистецтва на дану тему. Образотворче мистецтво є відображенням культури, що зберігає все як спадкова пам'ять, як ДНК людства. Ми виявили, що одним з основних чинників цього різноманіття втілення сюжету є контекст епохи, в якій вони були створені. Кожен твір не тільки розкриває історію гріхопадіння, а й несе настрої та цінності актуальні тому часу, які можна прослідкувати, аналізуючи композиційну побудову, колористичне вирішення, спосіб зображення людського тіла, стилістичну манеру, емоційне і динамічне наповнення композиції. До причин, що вплинули на відображення сюжету, можна віднести релігійно-моральні засади часу, вплив церкви, політичні настрої, наукові відкриття, усе, що впливає на бачення світобудови людиною. З кожною новою епохою знання людини про світ розширюються і змінюються, а щось залишається догматичним і сталим, і це все неминуче знаходить своє відображення у мистецтві.
4. Обґрунтовано концепцію творчої роботи та проаналізовано шляхи композиційного і колористичного пошуку в процесі мистецького творення. Концепція нашої роботи народилася шляхом переосмислення власного життєвого досвіду, крізь призму філософської концепції сюжету гріхопадіння, і стала засобом висвітлення життєвої дилеми в мистецькій формі. Основна проблематика концепції - це вічно актуальне питання двоїстої природи людини, амбівалентності та слабкості перед спокусами, і на противагу вибір як головний прояв свободи людини. Для реалізації мистецького аспекту концепції, ми провели ретельні композиційні та колористичні пошуки, що якнайліпше розкривають

нашу ідею і тему. Ми проробили роботу з чоловічою і жіночою натурою, освітленням, референсом, з малоформатними ескізами.

5. Створено авторську композицію на основі власної інтерпретації сюжету гріхопадіння. Авторська композиція втілена в техніці олійного живопису. Композиція виконана в переважно в теплій колористичній гамі, з контрастами теплого і холодного освітлення. Сюжет композиції - сучасні Єва та Адам у своєму звичайному побуті, жінка вже зробила вибір і вкусила плід, а чоловік заглядає у дзеркало, самозаглиблюючись в пошуках відповіді у момент вибору. Дзеркало в композиції, символізує як і подвійну природу людини, так і духовні пошуки людини, а чоловік та жінка відображають уявлення про дві протилежності одного цілого, що також відсилає нас до суті амбівалентності людського створіння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонюк. О.Л. Біблійні образи Адама і Єви у світовому мистецтві. *Молодий вчений. Теорія та практика сучасної науки*. Чернівці. 2017. 3с.
2. Гиляров С. Новознайдений твір Кранаха в музеї мистецтва Всеукраїнської Академії Наук: Видання музею. Київ, 1919. 27 с.
3. Жилавий А. Гріховна природа людини: реальність чи вигадка? Львів. 2016. 111 с.
4. Смульський Є.В. До питання про амбівалентність сакрального (за матеріалами праць Р. Каюа, Р. Отто, М. Еліаде). *Наукові записки НаУКМА*. Київ. 2010. 5 с.
5. Сова. О.С. Формування художньо-педагогічних умінь майбутніх учителів образотворчого мистецтва в процесі пленерної практики: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2018. 325 с.
6. Шевнюк. О.Л. Історія мистецтв. Київ, Освіта України, 2015. 452с.
7. Ellis. J.W. Adam and Eve Iconography: The Fall of Man through the Ages. *International Journal of Humanities, Literature and Arts*. Cleveland. 2020. 14 p.
8. Art / Eve.: вебсайт. URL: <https://www.nortonsimon.org/art/detail/M.1991.1.P> (дата звернення 2.05.2025)
9. Yoko Ono: One Woman Show: 1960-1971 / Yoko Ono. Apple 1966: вебсайт. URL: <https://www.moma.org/audio/playlist/15/368> (дата звернення 2. 05.2025)

ДОДАТКИ

Додаток А

Рис. А. 1. Рельеф бронзових дверей собору св.Михайла в Гільдесгеймі 1015

Рис. А. 2. Майстер Жильбер. Рельєф із фігурою Єви. оборі Сен-Лазар в Отені. 1135-1140

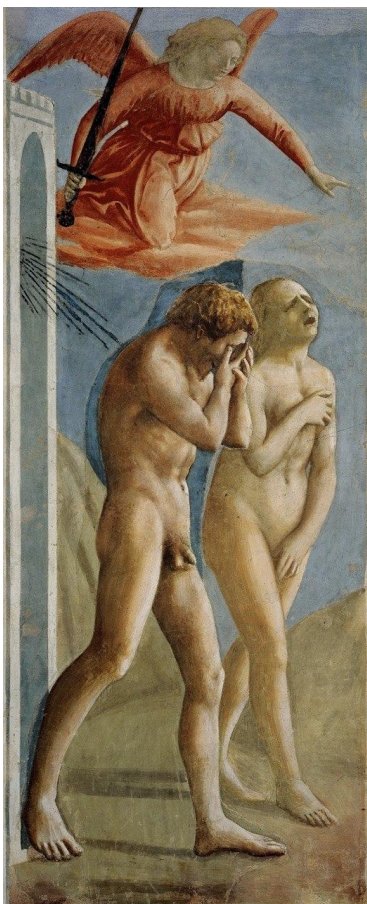

Рис. А. 3. Мазаччо. Вигнання з раю. Капела Бранкаччі у Флоренції. 1427-1428 у

Рис. А. 4. Альбрехт Дюрер. Адам і Єва. 1507

Рис. А. 5. Лукас Кранах Старший. Адам і Ева. 1530

Рис. А. 6. Мікеланджело Буонарроті. Гріхопадіння і вигнання з раю . 1510

Рис. А. 7. Тиціан Вечелліо . Адам і Єва. 1550-1553

Рис. А. 8. Гвідо Рені . Адам і Єва в Раю. 1620

Рис. А. 9. Пітер Пауль Рубенс. Падіння людини, Адам і Єва . 1628-1629

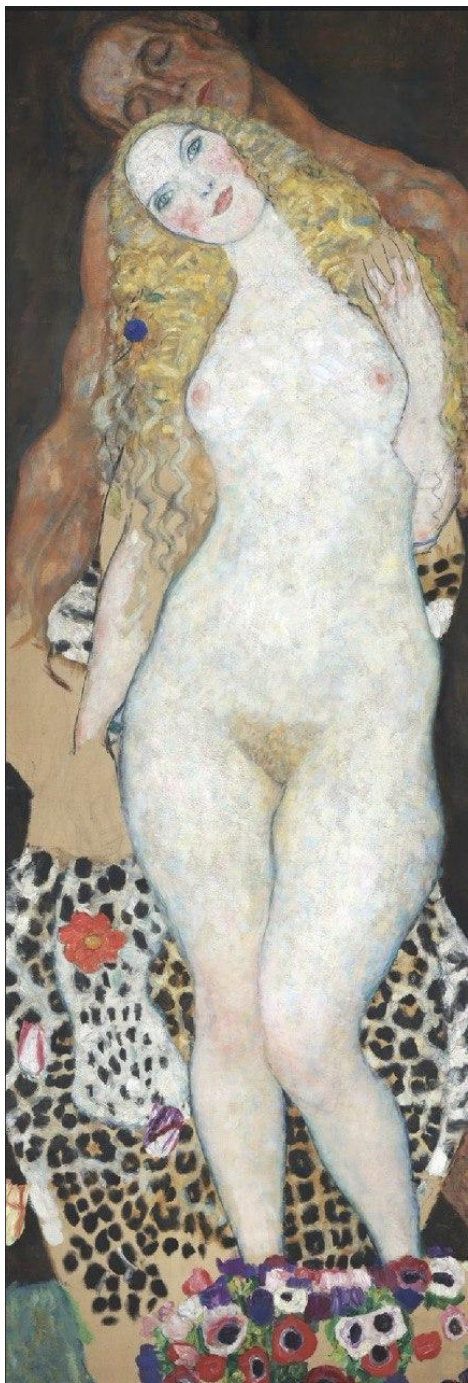

Рис. А. 10. Густав Клімт. Адам і Єва. 1916-1917

Рис. А. 11. Марк Шагал. Адам і Єва. 1912

Рис. А. 12. Їоко Оно. Apple. 1966

Додаток Б

Рис. Б. 1. Перший етап композиційного пошуку. Пошуковий ескіз.

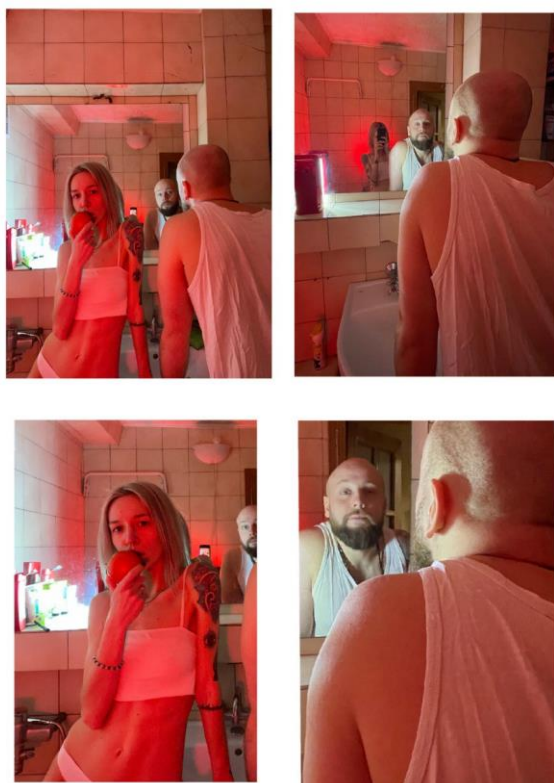

Рис. Б. 2. Другий етап розробки творчої композиції. Робота з натурою.

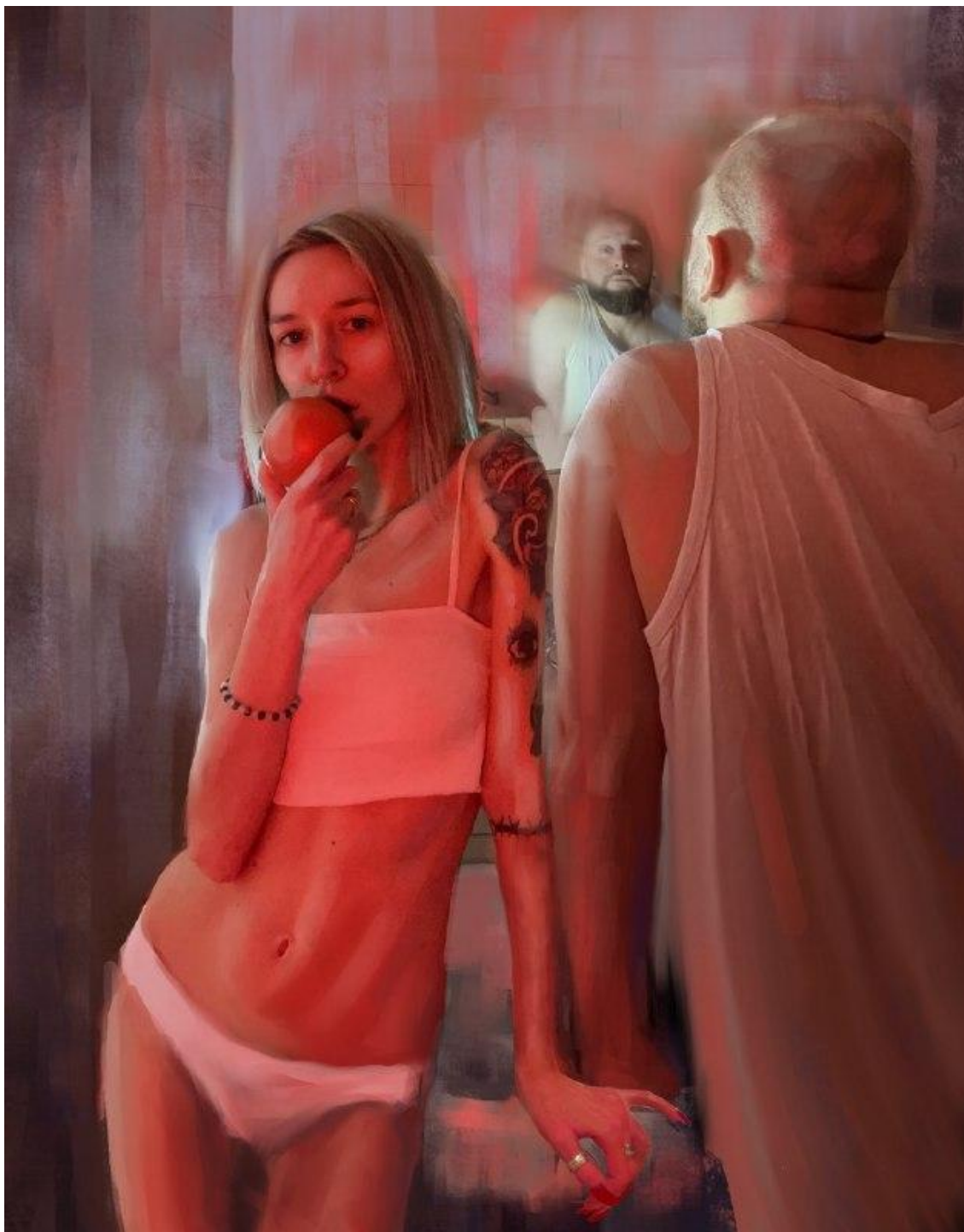

Рис. Б. 3. Реалістичний референс. Готове візуальне, колористичне, тональне, естетичне вирішення творчої роботи.

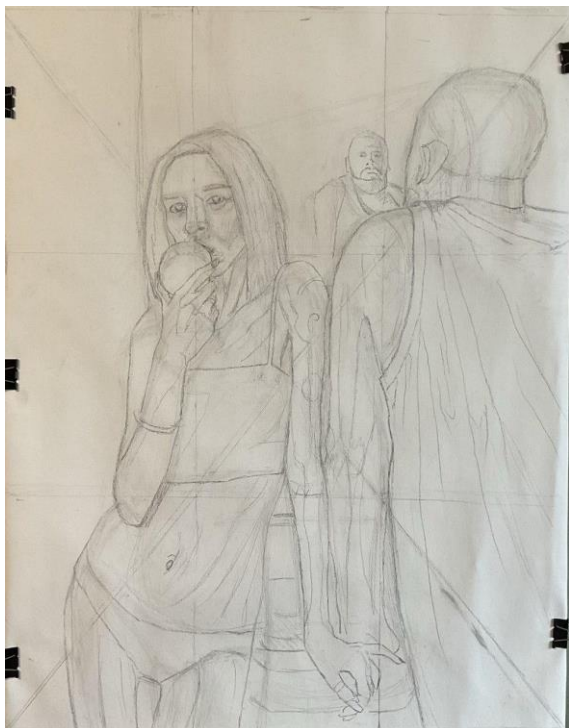

Рис. Б. 4.1. Лінійна побудова композиції.

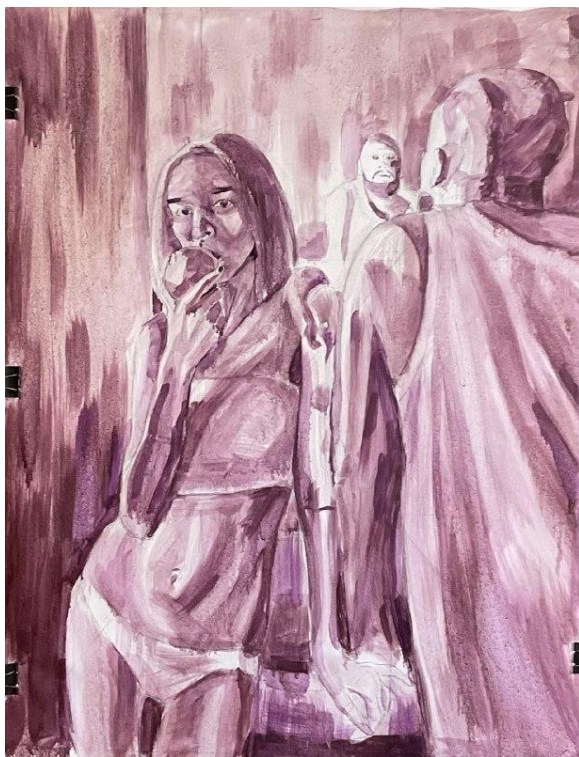

Рис. Б. 4.2. Тонально
пропрацьований
підмалюнок.

Рис. Б. 4.3. Малоформатний
ескіз в матеріалі

Рис. Б. 5. Авторська творча композиція “Тріхопадіння”